

2. LUOKKA

Vuorovaikutus ja kaveritaidot

Tehtävien tarkoituksena on harjoitella kaveruuteen ja ystävyyteen liittyviä taitoja ja pelisääntöjä.

Välineet: Välineet videoiden ja kuvien katselua varten. Kuvat ja niihin liittyvät keskustelukysymykset voidaan vaihtoehtoisesti myös monistaa ryhmille sivulta 3. Luokkatila järjestetään niin, että tehtävät voidaan tehdä piirissä.

Aloitus: TUTUSTUTAAN MUUMILAAKSON ASUKKAISIIN -VIDEO JA HAISULIN KATSE -LEIKKI

Aiheeseen virittäytymiseksi katsotaan yhdessä video linkistä [Tutustutaan Muumilaakson asukkaisiin](#) (kesto 2:05).

Videon jälkeen oppilaat johdatetaan Haisulin katse -tehtävään alla olevan tekstin avulla:

Tiesitkö, että pelkällä katseellasi kerrot toiselle, oletko hänestä kiinnostunut vai torjutko hänet? Joskus torjuva katse voi johtua siitä, että sinua ujoituttaa ottaa kontaktia uuteen ihmiseen. Nyt harjoittelemme katsekontaktin etsimistä sekä toisen henkilön lempeää ja hyväksyvää kohtaamista katsekontaktin avulla. Harjoituksen nimi on Haisulin katse.

Oppilaat ohjataan piiriin. Oppilaille kerrotaan, että leikin aikana ei ole tarkoitus puhua ollenkaan.

Leikissä jokainen on Haisuli, joka etsii muiden katseita. Leikki alkaa siten, että jokainen ringissä seisova katsoo itsestään vasemmalla puolella seisovaa luokkakaveria, siirtää sen jälkeen katseensa hitaasti seuraavaan ja sitä seuraavaan jne. Katseen pitää pysähtyä hetkeksi jokaiseen piirissä seisovaan. Jos kaksi Haisulia huomaa katsovansa toisiaan suoraan silmiin, he eivät siirrä katsetaan seuraavaan piirissä olevaan luokkakaveriin, vaan nyökkäävät toisilleen ja vaihtavat paikkaa keskenään sanomatta mitään. Uudella paikalla aloitetaan taas katsomaan vasemmalla puolella seisovaa luokkakaveria ja siirretään katse seuraavaan jne.

Leikki lopetetaan opettajan merkistä. Harjoituksen lopuksi opettaja lukee alla olevan tekstin oppilaille:

Me kaikki voimme tehdä oman osamme, jotta kukaan ei tuntisi itseään yksinäiseksi. Voimme moikata toista ihmistä, katsoa silmiin ja kysyä kuulumisia. Näin viestitämme toiselle, että hänet on nähty ja että hän on tärkeä.

Työskentely: KONFLIKTIN KÄSITTELY

Taululle heijastetaan erimielisyyttä kuvaavat tilannekuvat sivulta 3 tai linkistä [Erimielisyys](#). Toisessa kuvassa (kuva 1) Muumipeikko ja Nipsu riitelevät, toisessa kuvassa (kuva 2) Muumipeikko loukkaa Niiskuneidin tunteita.

Oppilaat jaetaan pareiksi. Pareja pyydetään valitsemaan kuvista toinen ja pohtimaan sen pohjalta sivulta 3 löytyviä ERIMIELISYYS-keskustelukysymyksiä.

Seuraavaksi jokainen pari suunnittelee ja esittää valitsemansa kuvan tilannetta kahtena liikkumattomana patsaana ilman puhetta.

- Ensimmäinen patsas kuvaa tilannetta ennen kuvaa: Miten erimielisyys sai alkunsa?
- Toinen patsas esittää tilannetta kuvan jälkeen: Miten tilanne ratkesi?

Patsaiden katselun jälkeen keskustellaan yhdessä oppilaiden tulkinnoista.

Lopetus: KAVERUUDEN PELISÄÄNNÖT

Oppilaat ohjataan piiriin istumaan. Opettaja luettelee Muumihahmojen kaveritaitoihin liittyviä Kaveruuden pelisäännöt -väittämiä sivulta 4. Oppilaiden tehtävänä on näyttää peukkua ylös, jos Muumihahmo toimii hyvän kaverin tavoin. Peukkua näytetään alas, jos hahmon täytyy vielä harjoitella toimintaan liittyvää kaveritaitoa.

Lopuksi mietitään itseä ja omia kaveritaitoja. Opettaja luettelee alla olevia väittämiä. Oppilaita pyydetään näyttämään peukkua ylös, jos omasta mielestään on jo taitava kyseisessä asiassa. Peukku näytetään alas, jos taitoa täytyy vielä harjoitella.

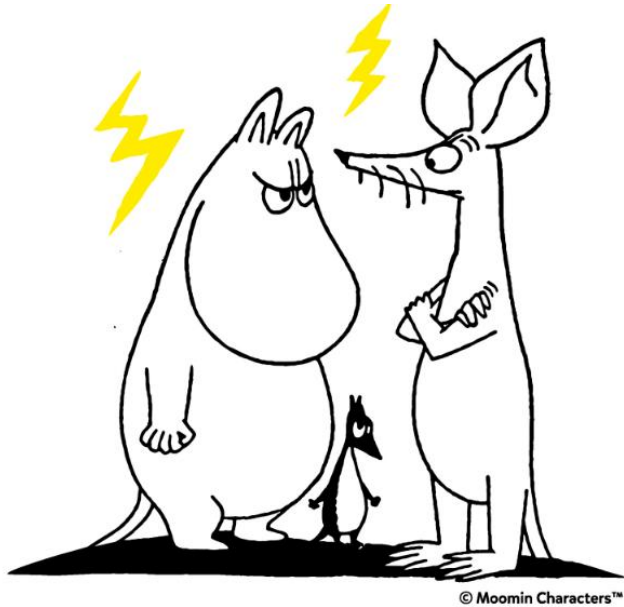
Opettaja voi keksiä väittämiä lisää itse tai oppilaiden kanssa.

- Kuuntelen toista keskeyttämättä.
- Jos huomaan, että joku on yksin, kysyn häntä mukaan leikkiin.
- Pyydän anteeksi, jos loukkaan tai satutan toista, vaikka se olisi vahinko.
- Jos huomaan, että toista kiusataan, menen auttamaan tai pyydän aikuisen paikalle.
- Tervehdin, katson silmiin ja moikkaan kaikkia lapsia ja aikuisia.
- En loukkaannu, jos kaverini kertoo haluavansa olla yksin.
- Kun huomaan toisen mokaavan, en naura vaan kannustan.
- Jos suutun, rauhoittelen itseäni.

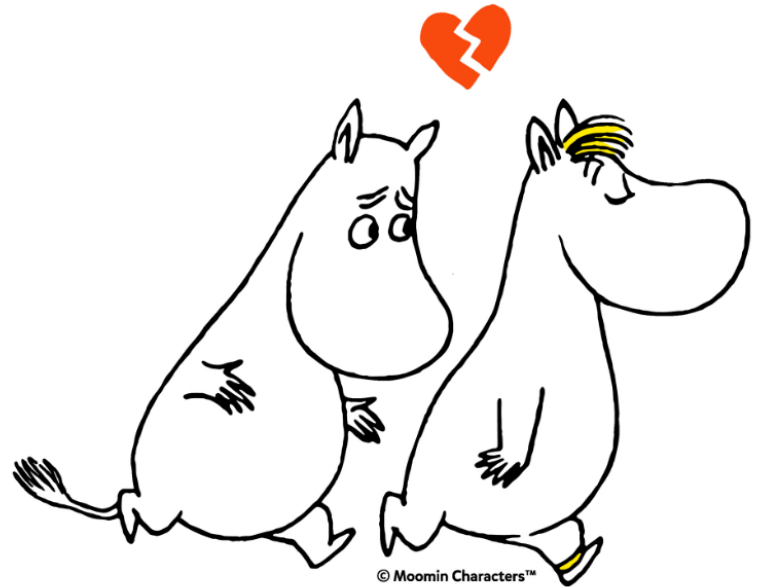
HUOMIO Oppilaita muistetaan siitä, ettei kaveritaidoissa tulla koskaan valmiiksi, vaan niitä harjoitellaan joka päivä vielä aikuisenakin. Opettaa osallistuu myös itse ja vastaa väittämiin näyttämällä peukkua ylös tai alas. Näin oppilaan näkevät, että myös aikuiset harjoittelevat kaveritaitoja!

Lähde [Kaveritaitoja Muumien tapaan](#).

KUVA 1.

KUVA 2.

ERIMIELISYYS-keskustelukysymykset

- Mitä kuvassa tapahtuu?
- Mitä ennen kuvaa on kenties tapahtunut? Mikä on johtanut tähän tilanteeseen?
- Miltä Muumipeikosta / Nipsusta / Niiskuneidistä tuntuu?
- Mikä olisi hyvä tapa ilmaista suuttumusta? Mikä olisi huono tapa ilmaista suuttumusta?
- Mikä olisi hyvä tai huono tapa ilmaista loukkaantumista?
- Mitä Muumipeikko / Nipsu / Niiskuneiti toivoo, että toinen tekisi?
- Miten tilanteen voisi ratkaista?
- Voiko olla toisen kaveri, vaikka olisi eri mieltä asioista?

KAVERUUDEN PELISÄÄNNÖT -väittämät

(peukku ylös / peukku alas)

- Pikku Myy sanoo Niiskuneidille, että Niiskuneidin otsatukka on ruma.
- Nipsu rohmuaa kaikki keksit itselleen.
- Muumipappa paljastaa Muumipeikon salaisuuden Muumimammalle.
- Niiskuneiti ei suutu, kun Nipsu kertoo pelkäävänsä vettä ja kieltäytyy uimaretkestä.
- Nuuskamuikkunen ärähtää pienelle otukselle, joka tulee juttusille ja häiritsee hänen yksinoloaan.
- Muumipeikko kertoo kavereille, että on suuttunut ja hän laskee hitaasti mielessään kymmeneen.
- Nipsu ei osaa itse auttaa Nuuskamuikkusta, joten hän menee hakemaan apua.
- Pikku Myy näkee Haisulin ikkunan takana ja pyytää hänet sisälle Muumitaloon.